諺の課題

○;1 衣食足りて礼節を知る

- Chudí si nemohou dovolit zdvořilé způsoby. Pouze pokud jsou jejich základní životní potřeby uspokojeny, mají možnost uchýlit se ke zdvořilosti.
- (dosl.) „Znát zdvořilost za dostatku jídla a oblečení.“
- Anglický ekvivalenty: *Well fed, well bred (*úplné znění: *One must be well fed before one can be well bred); Fine manners need a full stomach*
- Vzdáleně podobné českému: „Hlad se nedá slovy utišit.“

Alternativní forma: 衣食足りて栄辱を知る

Synonymní výraz: 倉廩実ちて礼節を知る

例文: 衣食足りて礼節を知る、こんな貧乏生活では無理だよ。

„Dobré mravy potřebují plný žaludek, a to není v těchto nuzných životních podmínkách možné.“

Poznámky k formě:

- 衣食 *išoku* „jídlo a oblečení“
- 足りる *tariru* „stačit, být dostatečný“
- 礼節 *reisecu* „zdvořilost, slušnost“

Zdroje:

http://kotowaza-allguide.com/i/isyokutaritereisetsu.html

http://ejje.weblio.jp/content/%E8%A1%A3%E9%A3%9F%E8%B6%B3%E3%82%8A%E3%81%A6%E7%A4%BC%E7%AF%80%E3%82%92%E7%9F%A5%E3%82%8B

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;2 初心忘るべからず

- Toto přísloví upozorňuje na to, abychom nezapomněli na náš počáteční entuziasmus, se kterým jsme se pouštěli do něčeho nového. Případně abychom se vyhnuli všednímu postoji k věcem, který přichází s věkem a objevovali nové věci, jako bychom byli malí.
- (dosl.) „Nezapomeň původní záměr.“
- Anglický ekvivalent: *Don't forget your first resolution. / Don't forget your original intention.*
- Ze spisů Zeami Motokijoa, japonského estetika, dramatika a herce v divadle Nó

Alternativní formy: 初心忘る可からず

Poznámky k formě:

- 初心　　*šošin*　　původní záměr
- べからず　　nesmí, neměl by

例文:　どれだけ稽古(けいこ)を積(つ)んで上達(じょうたつ)しても、初心忘(しょしんわす)れるべからずだ。

„Nehledě na to, jak moc trénuješ a zlepšuješ se, udrž si otevřenou mysl začátečníka.“

Zdroje:

http://textview.jp/post/culture/11843

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;3　一年の計(いちねんのけい)は元旦(がんたん)にあり

- To, co děláme na začátku je důležité, proto je třeba zpočátku vytvořit pevný plán.
- (dosl.) „Celý rok je obsažený ve dni Nového roku.“
- Odpovídá anglickému: *Monday is the key of the week. The first hour of the morning is the key/rudder of the day*. Přeneseně: *A good begenning makes a good ending.*
- Odpovídá českému „jak na Nový rok, tak po celý rok“, přeneseně se však vztahuje i na jiné začátky.

例文:　一年の計は元旦にあり、今年こそ日記(にっき)をつけるぞ。

„Jak na Nový rok, tak po celý rok, tento rok si budu vést deník.“

Poznámky k formě:

- 元旦　*gantan*　Nový rok

Zdroje:

http://ejje.weblio.jp/content/%E4%B8%80%E5%B9%B4%E3%81%AE%E8%A8%88%E3%81%AF%E5%85%83%E6%97%A6%E3%81%AB%E3%81%82%E3%82%8A

https://plaza.rakuten.co.jp/sylfaen20150/diary/200701010000/

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;4　春眠暁(しゅんみんあかつき)を覚(おぼ)えず

- Jarní noci jsou teplé a příjemné pro spánek, proto člověk ani nezbystří, že svítá a je ráno. Je snadné zaspat.

- (dosl.) „Bez povšimnutí ranního svítání.“
- Anglický ekvivalent: *In spring one sleeps a sleep that knows no dawn*. (v češtině: Na jaře jeden spí, jako by nebylo rána.)
- Mohla by se nabídnout podobnost s českým úslovím „jarní únava“, avšak význam se rozchází. Spánek z japonského idiomu pramení z příjemné jarní noci kdežto spánek v českém úsloví se vztahuje k únavě po dlouhé chmurné zimě.
- Z čínské básně Meng Chao-žana *Jarní svítání*
- Japonský přepis básně:

春眠暁を覚えず、
処処に啼鳥を聞く
夜来風雨の声、
花落つること知んぬ多少ぞ。

- Český překlad původní čínské básně Josefem Hiršalem:

Než nadál jsem se v jarním spánku, rozbřesk je tu.
Odevšad slyšte ptačí zpěv zaznívat za rozkvětu.
Po celou noc halasil vítr a šuměl déšť.
Kolik tak asi opadalo květů?

例文: A さん：今日、春休みのバイトの面接があったのに寝過ごしちゃったよ！
B さん：春眠暁を覚えずだね！
A: „Dneska jsem měla pohovor ohledně brigády na jarní prázdniny a zaspala jsem!“
B: „Na jaře jeden spí, jako by nebylo rána, co?“

Zdroje:

http://wakuwaku-days.com/sleep-in-spring.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Meng_Chao-%C5%BEan

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;5 因果応報

- Za dobré skutky budeš odměněn, za špatné potrestán. (karma)
- (dosl.) „Každá příčina má následek.“
- Anglický ekvivalent: *What goes around comes around*.
- Český ekvivalent: „Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.“

- Obvykle se používá v negativním významu.
- 仏教語 *(bukkjógo)* = buddhistický jazyk

Alternativní formy: 因果覿面（いんがてきめん）； 因果は巡（いんがめぐ）る

Poznámky k formě:

- 因果 *inga* příčina a následek, karma
- 応報 *óhó* odplata

例文: 因果応報（いんがおうほう）、それをしたら罰（ばち）が当（あ）たるよ。

„Každá příčina má následek, pokud se tak budeš chovat, stihne tě trest.“

Zdroje:

http://kotowaza-allguide.com/i/ingaouhou.html

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;6 首尾一貫（しゅびいっかん）

- Postoj, způsob myšlení, který zůstává v průběhu času konzistentní (ve významu logický, důsledný, shodný).
- (dosl.) „Od začátku do konce, přímo proniknuto.“
- Podobá se anglickým *Solid as a rock, Like the Rock Gibralter, True to type*.
- Podobá se českému: „Pevný jako skála.“

Alternativní formy:

首尾一貫する „být konzistentní“
首尾一貫した „konzistentní, koherentní“
首尾一貫して „konzistentně, koherentně“
首尾一貫せず „bez konzistence“
首尾一貫性（せい） „konzistence, koherence“
首尾一貫ない „nekoherentní“

例文: 首尾一貫（しゅびいっかん）して無罪（むざい）を主張（しゅちょう）する。

„Důsledně prohlašovat nevinu.“

Poznámky k formě:

- 首尾 *šubi* od hlavy k patám, od začátku do konce
- 一貫 *ikkan* přímo proniknout, ’konzistence, koherence’

Zdroje:

http://ejje.weblio.jp/content/%E9%A6%96%E5%B0%BE%E4%B8%80%E8%B2%AB

https://www.japandict.com/%E9%A6%96%E5%B0%BE%E4%B8%80%E8%B2%AB

https://www.powerthesaurus.org/consistent/synonyms/idiom

http://cs.bab.la/slovnik/anglicky-cesky/consistent

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;7 酒池肉林（しゅちにくりん）

- Velmi bohatá hostina, hodně jídla a pití.
- (dosl.) „Potok alkoholu a les masa“
- Podobné českému: „Stoly se prohýbaly, víno teklo proudem.“
- Podle pověsti kdysi dávno jeden čínský panovník z dynastie Jin uspořádal okázalou hostinu tak, že nechal naplnit potok vínem a les masem.

Synonymní výraz: 肉山脯林（にくざんほりん）

例文: あの晩は、まさに酒池肉林（しゅちにくりん）の宴（えん）というべき豪華（ごうか）な宴（えん）だった。

„Toho večera byla skvělá hostina, dalo by se říci, hostina s potokem alkoholu a lesem masa.“

Poznámky k formě:

- 池 *či* (音), *ike*（訓） rybník, potok, nádrž

Zdroje:

http://kotowaza-allguide.com/si/syuchinikurin.html

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3

○;8 温故知新（おんこちしん）

- Nový pohled na věc skrze studium starých materiálů, prohloubení výzkumu po důkladném studiu starých zdrojů. Nebo studium historie za účelem poznání nových významů.
- (dosl.) „Zopakovat si staré věci a pochopit tak nové.“
- Odpovídající anglickému: *Learning from the past*, (v češtině: Poučení se z minulosti.)
- „Poučení se z minulosti“ není zcela přesné, nesnažíme se jen poučit z minulosti, snažíme se využít starých zdrojů k lepšímu pochopení něčeho nového.
- Vychází z Konfuciových *Hovorů*

Synonymní výrazy: 故（ふる）きを温（たず）ねて、新（あたら）しきを知（し）る。

Poznámka k formě:

- Často se diskutuje znak 温, který se ve větě výše čte a překládá jako 温(たず)ねて, tedy „přezkoumat“, „znovu projít/ prohlédnout“, někdy se však vykládá jako 温(あたた)めて „zahřát“. Proto věta nese významové konotace ve smyslu „Zahřát (oživit) staré věci, a pochopit tak nové.“.

例文: 温故知新(おんこちしん)というからねえ。歴史の勉強は大切だよ。

„Ne nadarmo se říká, poraď se s minulostí, pokud se chceš dozvědět o budoucnosti. Proto je studium historie důležité.“

Zdroje:

http://sanabo.com/words/archives/2004/01/post_764.html.

http://japanese.stackexchange.com/questions/19334/significance-of-温-in-温故知新.

https://detail.chiebukuro.yahoo.co.jp/qa/question_detail/q1079619200.

Reikai gakušú kotowaza džiten 『例解学習ことわざ辞典』. 2. vyd. Tokio: Shogakukan 小学館, 2002. ISBN 4-09-501652-3